

The Impact of Managerial Support and Organizational Independence of the Internal Audit Unit on the Effectiveness of Internal Auditing

1. Rooya Ghaderi¹: MA, Department of Accounting, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Kurdistan, Iran

2. Iraj Noravesh^{2*}: Professor, Department of Accounting, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Kurdistan, Iran. Email: irajnoravesh@yahoo.com (Corresponding Author)

Article history

Received: 25 December 2022

Revised: 03 May 2023

Accepted: 10 May 2023

Published: 22 May 2023

Abstract:

This study aimed to examine the impact of managerial support and organizational independence of the internal audit unit on the effectiveness of internal auditing in companies listed on the Tehran Stock Exchange. This applied research employed a descriptive-correlational survey design and was conducted using a cross-sectional approach. The statistical population consisted of Tehran Stock Exchange-listed companies with active internal audit units. A systematic elimination sampling method was used, resulting in a final sample of 60 respondents from internal audit departments. Data were collected through a standardized questionnaire adapted from previous studies. Internal audit effectiveness was considered the dependent variable, while managerial support and organizational independence served as the independent variables. Content validity was confirmed by accounting experts, and reliability was assessed using Cronbach's alpha. Data were analyzed using SPSS and LISREL software through structural equation modeling and path analysis. The results indicated that managerial support had a significant positive effect on internal audit effectiveness ($\beta = 0.94$, $p < 0.05$). Organizational independence of the internal audit unit also demonstrated a significant positive impact on internal audit effectiveness ($\beta = 0.68$, $p < 0.05$). Model fit indices showed acceptable levels of fit for both hypotheses, confirming the adequacy of the proposed theoretical model. The findings further revealed that managerial support was the strongest predictor of internal audit effectiveness among the examined variables. The study concluded that managerial support and organizational independence are critical determinants of internal audit effectiveness. Managerial support enhances audit performance by providing resources, strengthening organizational status, and facilitating the implementation of audit recommendations. Organizational independence improves audit quality by ensuring objective evaluations and unrestricted reporting. Strengthening these factors can significantly improve internal audit effectiveness, internal control quality, risk management processes, and overall corporate governance within organizations.

Keywords: Managerial Support, Organizational Independence, Internal Audit, Internal Audit Effectiveness, Corporate Governance

Citation: Ghaderi, R. & Noravesh, I. (2024). The Impact of Managerial Support and Organizational Independence of the Internal Audit Unit on the Effectiveness of Internal Auditing. *Accounting, Finance and Computational Intelligence*, 1(1), 13-29.

Copyright: © 2024 by the authors. Published under the terms and conditions of Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

Extended Abstract

Introduction

Internal auditing has evolved from a traditional compliance-oriented function into a strategic governance mechanism that contributes significantly to risk management, internal control assessment, organizational transparency, and value creation. In modern organizations, internal audit functions are expected not only to detect deficiencies and control weaknesses but also to provide assurance and consulting services that support managerial decision-making and organizational effectiveness. Consequently, the effectiveness of internal auditing has become a critical concern for organizations seeking to enhance accountability, governance quality, and operational performance (Barkhordar et al., 2021). Effective internal auditing contributes to improving financial reporting quality, reducing information asymmetry, strengthening internal controls, and supporting sustainable organizational growth (Ganji et al., 2023). As organizations face increasing environmental uncertainty, regulatory complexity, and stakeholder expectations, understanding the determinants of internal audit effectiveness has become increasingly important. Previous studies have emphasized that organizational, managerial, and professional factors collectively influence the ability of internal audit units to achieve their objectives and create organizational value (Samagaio & Felício, 2023). Among these factors, managerial support and organizational independence have received particular attention due to their direct impact on the authority, credibility, and operational capability of internal audit functions.

Managerial support represents the extent to which senior management provides resources, authority, recognition, and cooperation to internal audit units. Strong managerial support enables internal auditors to access relevant information, conduct comprehensive evaluations, and implement recommendations effectively. Research has consistently demonstrated that senior management support positively influences internal audit effectiveness, financial reporting quality, and organizational performance (Alzeban, 2022; Madawaki et al., 2022). Furthermore, managerial support enhances the utilization of technological systems and information quality in auditing processes, thereby strengthening audit outcomes (Ahmad et al., 2023). In parallel, organizational independence is considered a fundamental principle of the internal auditing profession. Independence ensures that internal auditors can perform their duties objectively, free from managerial interference or operational pressures. Internal audit units with higher levels of organizational independence are more capable of providing unbiased evaluations and reporting significant risks and control deficiencies accurately (Mehryabzadeh, 2024). Previous studies have also emphasized the role of governance mechanisms, audit committees, and organizational structures in maintaining internal audit independence and improving audit effectiveness (Jamei & Jafari, 2020; Mohammad et al., 2025). Additionally, technological developments, internal control systems, governance frameworks, auditor competence, professional ethics, and audit quality have been identified as important contributors to effective internal auditing (Agussalim, 2019; Al-Taei & Flayyih, 2023; Borges & Klein, 2023; Harasheh & Provasi, 2023; Irwansyah & Zega, 2023; Kravariti et al., 2023; Rahardja et al., 2018; Setyowati et al., 2021; Xiao et al., 2020). Despite the growing body of literature, empirical evidence examining the simultaneous influence of managerial support and organizational independence on internal audit effectiveness in Iranian listed companies remains limited. Therefore, this study aimed to investigate the impact of managerial support and organizational independence of the internal audit unit on the effectiveness of internal auditing in companies listed on the Tehran Stock Exchange.

Methods and Materials

This study employed an applied research design with a descriptive-correlational survey methodology. The research was conducted using a cross-sectional approach and focused on companies listed on the Tehran Stock Exchange that possessed active internal audit units. A systematic elimination sampling procedure was used to identify eligible organizations. Companies lacking active and independent internal audit units were excluded from the sample, and qualified internal audit departments were selected for participation. The final sample consisted of 60 respondents working in internal audit units.

Data were collected through a standardized questionnaire developed based on established measures of internal audit effectiveness and its organizational determinants. The questionnaire included demographic items and specialized sections designed to assess internal audit effectiveness, managerial support, and organizational independence. Internal audit effectiveness was measured using fifteen items rated on a five-point Likert scale. Managerial support was assessed through indicators related to management responsiveness, resource allocation, and support for audit activities. Organizational independence was measured through indicators including reporting relationships, access to information, freedom from interference, and direct communication with senior governance bodies.

The validity of the questionnaire was reviewed and confirmed by accounting and auditing experts. Reliability was evaluated using Cronbach's alpha coefficients, all of which exceeded the acceptable threshold of 0.70. Descriptive statistics were used to summarize demographic characteristics and variable distributions. Inferential analyses included normality testing, Pearson correlation analysis, and structural equation modeling. Path analysis was conducted using LISREL software to examine the hypothesized relationships among variables and evaluate the overall model fit.

Findings

The demographic analysis indicated that the majority of respondents were male and primarily belonged to the age group of 25 to 30 years. Most participants held bachelor's degrees, while a smaller proportion possessed postgraduate qualifications. The respondents generally demonstrated moderate to high levels of professional experience within auditing and financial management functions.

The structural equation modeling results provided strong support for the proposed research model. The model fit indices demonstrated acceptable levels of fit, indicating that the theoretical model adequately represented the observed data. For the managerial support model, the relative chi-square value was below the recommended threshold, while indices such as GFI, AGFI, NFI, NNFI, IFI, and CFI all exceeded the acceptable criterion. Similarly, the RMSEA and RMR values indicated satisfactory model fit. The path coefficient between managerial support and internal audit effectiveness was positive and statistically significant ($\beta = 0.94$), demonstrating a strong direct effect of managerial support on the effectiveness of internal auditing.

The second structural model examining organizational independence also demonstrated satisfactory fit indices. All major goodness-of-fit measures exceeded recommended standards, confirming the adequacy of the model. The path coefficient linking organizational independence to internal audit effectiveness was positive and statistically significant ($\beta = 0.68$). This result indicated that greater organizational independence contributes substantially to enhancing internal audit effectiveness.

Overall, the findings revealed that both managerial support and organizational independence positively influence internal audit effectiveness. However, managerial support exhibited a stronger effect than organizational independence. These

results suggest that organizations seeking to improve the performance and effectiveness of internal audit units should prioritize both the provision of managerial support and the preservation of organizational independence.

Discussion and Conclusion

The findings of this study demonstrate that managerial support and organizational independence are critical determinants of internal audit effectiveness. The strong positive relationship between managerial support and internal audit effectiveness indicates that internal audit functions operate more successfully when senior managers actively support audit activities, allocate adequate resources, encourage cooperation among departments, and recognize the strategic value of internal auditing. Internal auditors require not only technical competence but also organizational backing to perform their responsibilities effectively. When management demonstrates commitment to internal audit recommendations and provides necessary support mechanisms, internal auditors can conduct more comprehensive evaluations and contribute more effectively to organizational governance and risk management processes.

The significant effect of organizational independence highlights the importance of maintaining objective and unbiased audit activities. Independence enables internal auditors to evaluate organizational processes without undue influence, report findings honestly, and recommend corrective actions based on professional judgment. Organizations that ensure direct reporting lines, unrestricted access to information, and freedom from managerial interference create conditions that enhance audit quality and effectiveness. The findings suggest that independence strengthens the credibility of internal audit reports and improves stakeholder confidence in audit outcomes.

An important implication of the study is that managerial support and organizational independence should not be viewed as separate organizational characteristics but rather as complementary factors. Effective managerial support can facilitate the establishment and protection of internal audit independence, while independent audit functions can provide management with reliable information for decision-making and governance improvement. Together, these factors create an environment in which internal auditing can fulfill its assurance and consulting roles more effectively.

The results also emphasize the strategic role of internal auditing in modern organizations. Effective internal audit units contribute to stronger internal controls, enhanced risk management practices, improved transparency, and better governance outcomes. As organizations increasingly rely on data-driven decision-making and face complex regulatory environments, internal audit effectiveness becomes essential for maintaining accountability and organizational resilience. Therefore, investments in strengthening managerial support structures and safeguarding organizational independence can generate substantial benefits for organizational performance and governance quality.

In conclusion, this study provides empirical evidence that managerial support and organizational independence significantly enhance internal audit effectiveness in companies listed on the Tehran Stock Exchange. Managerial support emerged as the strongest predictor of effectiveness, while organizational independence also demonstrated a substantial positive influence. The findings underscore the necessity of creating supportive and independent environments for internal audit units to maximize their contribution to organizational success. By fostering strong managerial commitment and protecting audit independence, organizations can improve the effectiveness of internal auditing and strengthen their overall governance, control, and risk management systems.

Authors' Contributions

Authors equally contributed to this article.

Acknowledgments

Authors thank all participants who participate in this study.

Declaration of Interest

The authors report no conflict of interest.

Funding

According to the authors, this article has no financial support.

Ethical Considerations

All procedures performed in this study were under the ethical standards.

تأثیر حمایت مدیریتی و استقلال سازمانی واحد حسابرسی داخلی بر اثربخشی حسابرسی داخلی

تاریخچه مقاله

تاریخ دریافت: ۴ دی ۱۴۰۱

تاریخ بازنگری: ۱۳ اردیبهشت ۱۴۰۲

تاریخ پذیرش: ۲۰ اردیبهشت ۱۴۰۲

تاریخ چاپ: ۱ خرداد ۱۴۰۲

۱. رویا قادری^{id}: کارشناسی ارشد، گروه حسابداری، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، کردستان، ایران

۲. ایرج نوروش^{id*}: استاد، گروه حسابداری، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، کردستان، ایران. ایمیل:

irajnoravesh@yahoo.com (نویسنده مسئول)

چکیده

هدف این پژوهش بررسی تأثیر حمایت مدیریتی و استقلال سازمانی واحد حسابرسی داخلی بر اثربخشی حسابرسی داخلی در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران بود. این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر روش توصیفی-همبستگی و پیمایشی بود که به صورت مقطعی انجام شد. جامعه آماری شامل شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران دارای واحد حسابرسی داخلی فعال بود. نمونه‌گیری به روش حذف سیستماتیک انجام شد و در نهایت ۶۰ نفر از کارکنان و مدیران واحدهای حسابرسی داخلی در پژوهش مشارکت کردند. داده‌ها از طریق پرسشنامه استاندارد برگرفته از مطالعات پیشین جمع‌آوری شد. متغیر وابسته پژوهش اثربخشی حسابرسی داخلی و متغیرهای مستقل شامل حمایت مدیریتی و استقلال سازمانی واحد حسابرسی داخلی بودند. روایی ابزار توسط خبرگان تأیید و پایایی آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ بررسی شد. برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزارهای SPSS و LISREL و روش تحلیل مسیر استفاده گردید. نتایج مدلیابی معادلات ساختاری نشان داد که حمایت مدیریتی تأثیر مثبت و معناداری بر اثربخشی حسابرسی داخلی دارد ($p < 0.05$, $\beta = 0.94$). همچنین استقلال سازمانی واحد حسابرسی داخلی نیز اثر مثبت و معناداری بر اثربخشی حسابرسی داخلی نشان داد ($p < 0.05$, $\beta = 0.68$). شاخص‌های برازش مدل در هر دو فرضیه در سطح مطلوب قرار داشتند و بیانگر برازش مناسب مدل نظری با داده‌های تجربی بودند. یافته‌ها نشان دادند که حمایت مدیریتی قوی‌ترین پیش‌بینی‌کننده اثربخشی حسابرسی داخلی محسوب می‌شود. یافته‌های پژوهش نشان داد که حمایت مدیریت ارشد و استقلال سازمانی واحد حسابرسی داخلی از مهم‌ترین عوامل ارتقای اثربخشی حسابرسی داخلی هستند. حمایت مدیریتی از طریق تأمین منابع، تقویت جایگاه سازمانی و پیگیری نتایج حسابرسی، عملکرد این واحد را بهبود می‌بخشد و استقلال سازمانی نیز با فراهم کردن آزادی عمل و گزارش‌دهی بی‌طرفانه، کیفیت فعالیت‌های حسابرسی را ارتقا می‌دهد. بنابراین، سازمان‌ها می‌توانند با تقویت این دو عامل، اثربخشی واحدهای حسابرسی داخلی و در نتیجه کیفیت کنترل‌های داخلی، مدیریت ریسک و حاکمیت شرکتی را بهبود بخشند.

کلیدواژگان: حمایت مدیریتی، استقلال سازمانی، حسابرسی داخلی، اثربخشی حسابرسی داخلی، حاکمیت شرکتی

نسخه استناددهی: قادری، رویا، و نوروش، ایرج. (۱۴۰۳). تأثیر حمایت مدیریتی و استقلال سازمانی واحد حسابرسی داخلی بر اثربخشی حسابرسی داخلی. *حسابداری، امور مالی و هوش محاسباتی*، ۱(۱)، ۱۳-۲۹.

در محیط پیچیده و پویای کسب‌وکار معاصر، سازمان‌ها با طیف گسترده‌ای از ریسک‌های مالی، عملیاتی، فناوری و راهبری مواجه هستند که مدیریت اثربخش آنها نیازمند وجود سازوکارهای نظارتی کارآمد و نظام‌های کنترل داخلی قابل اتکاست. در این میان، حسابرسی داخلی به عنوان یکی از ارکان اصلی نظام راهبری شرکتی، نقش مهمی در ارزیابی کنترل‌های داخلی، مدیریت ریسک، ارتقای شفافیت و بهبود عملکرد سازمانی ایفا می‌کند. حسابرسی داخلی امروزه صرفاً یک فعالیت نظارتی سنتی محسوب نمی‌شود، بلکه به عنوان یک ابزار راهبردی برای ایجاد ارزش افزوده و حمایت از تصمیم‌گیری‌های مدیریتی شناخته می‌شود. در نتیجه، میزان اثربخشی واحدهای حسابرسی داخلی به یکی از موضوعات مهم در ادبیات حسابداری، حسابرسی و حاکمیت شرکتی تبدیل شده است (Barkhordar et al., 2021). اثربخشی حسابرسی داخلی بیانگر میزان توانایی این واحد در تحقق اهداف سازمانی، ارائه اطمینان‌بخشی مناسب، شناسایی ریسک‌ها و بهبود فرایندهای مدیریتی است و می‌تواند نقش تعیین‌کننده‌ای در ارتقای کیفیت گزارشگری مالی و اعتماد ذی‌نفعان داشته باشد (Ganji et al., 2023).

گسترش پیچیدگی فعالیت‌های اقتصادی و افزایش انتظارات ذی‌نفعان موجب شده است سازمان‌ها بیش از گذشته به اطلاعات مالی و غیرمالی معتبر و قابل اتکا نیاز داشته باشند. در چنین شرایطی، حسابرسی داخلی با ارائه ارزیابی‌های مستقل و بی‌طرفانه می‌تواند به کاهش عدم تقارن اطلاعاتی میان مدیران و مالکان کمک کند و زمینه را برای اتخاذ تصمیمات آگاهانه‌تر فراهم سازد. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که کیفیت و اثربخشی حسابرسی داخلی تأثیر مستقیمی بر کیفیت گزارشگری مالی، قابلیت اتکای اطلاعات حسابداری و کارایی نظام کنترل داخلی دارد (Madawaki et al., 2022). همچنین، وجود یک واحد حسابرسی داخلی اثربخش می‌تواند از طریق شناسایی نقاط ضعف کنترل‌های داخلی، پیشگیری از وقوع تقلب و بهبود پاسخگویی مدیریتی، عملکرد کلی سازمان را ارتقا دهد (Irwansyah & Zega, 2023). از این رو، شناسایی عوامل مؤثر بر اثربخشی حسابرسی داخلی از اهمیت نظری و عملی قابل توجهی برخوردار است.

یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر اثربخشی حسابرسی داخلی، حمایت مدیریت ارشد از این واحد است. حمایت مدیریتی شامل تخصیص منابع کافی، فراهم کردن دسترسی مناسب به اطلاعات، توجه به یافته‌ها و توصیه‌های حسابرسان داخلی، و ایجاد جایگاه سازمانی مناسب برای این واحد می‌شود. زمانی که مدیران ارشد اهمیت حسابرسی داخلی را درک کرده و از فعالیت‌های آن حمایت کنند، حسابرسان داخلی می‌توانند وظایف خود را با اثربخشی بیشتری انجام دهند و نقش فعال‌تری در بهبود کنترل‌های داخلی و مدیریت ریسک ایفا نمایند. مطالعات متعدد نشان داده‌اند که حمایت مدیریت ارشد یکی از مهم‌ترین پیش‌بینی‌کننده‌های موفقیت و اثربخشی واحدهای حسابرسی داخلی محسوب می‌شود (Alzeban, 2022). همچنین نتایج پژوهش‌های انجام‌شده حاکی از آن است که حمایت مدیریت می‌تواند رابطه بین عوامل فناورانه و اثربخشی حسابرسی داخلی را تقویت کرده و زمینه بهره‌برداری بهتر از فناوری‌های نوین در فرایند حسابرسی را فراهم سازد (Ahmad et al., 2023).

اهمیت حمایت مدیریتی تنها به تأمین منابع محدود نمی‌شود، بلکه این عامل می‌تواند بر فرهنگ سازمانی و نگرش سایر واحدها نسبت به حسابرسی داخلی نیز تأثیرگذار باشد. زمانی که مدیریت ارشد از یافته‌ها و توصیه‌های حسابرسان داخلی حمایت کند، سایر مدیران و کارکنان نیز همکاری بیشتری با این واحد خواهند داشت و اجرای پیشنهادهای اصلاحی با سهولت بیشتری انجام خواهد شد. در مقابل، فقدان حمایت مدیریتی ممکن است موجب کاهش اقتدار حسابرسان داخلی، محدود شدن دسترسی آنان به اطلاعات و کاهش اثربخشی فعالیت‌های نظارتی شود. پژوهش‌های انجام‌شده در حوزه مدیریت منابع انسانی نیز نشان داده‌اند که حمایت سازمانی و مدیریتی نقش مهمی در بهبود عملکرد کارکنان و توسعه قابلیت‌های حرفه‌ای آنان دارد (Kravariti et al., 2023). این یافته‌ها مؤید آن است که حمایت مدیریت می‌تواند به عنوان یک عامل کلیدی در ارتقای عملکرد و اثربخشی واحد حسابرسی داخلی نیز عمل کند.

عامل مهم دیگری که در ادبیات حسابرسی داخلی مورد توجه قرار گرفته است، استقلال سازمانی واحد حسابرسی داخلی است. استقلال به معنای آزادی عمل حسابرسان داخلی در برنامه‌ریزی، اجرای مأموریت‌های حسابرسی، دسترسی به اطلاعات و گزارش‌دهی نتایج بدون مداخله یا فشار از سوی مدیران اجرایی است. استقلال سازمانی یکی از اصول بنیادی حرفه حسابرسی داخلی محسوب می‌شود و نقش اساسی در حفظ بی‌طرفی و عینیت حسابرسان دارد. هرچه سطح استقلال واحد حسابرسی داخلی بیشتر باشد، احتمال ارائه

گزارش‌های دقیق، واقع‌بینانه و مبتنی بر شواهد افزایش می‌یابد (Mehryabzadeh, 2024). در مقابل، وابستگی بیش از حد این واحد به مدیران اجرایی می‌تواند موجب کاهش عینیت و اعتبار گزارش‌های حسابرسی شود و اثربخشی این واحد را تحت تأثیر قرار دهد.

مطالعات انجام‌شده در کشورهای مختلف نشان می‌دهد که استقلال حسابرسی داخلی ارتباط نزدیکی با کیفیت حسابرسی و عملکرد سازمانی دارد. برای مثال، پژوهش‌ها نشان داده‌اند که وجود ساختارهای حاکمیتی مناسب و گزارش‌دهی مستقیم واحد حسابرسی داخلی به هیئت‌مدیره یا کمیته حسابرسی می‌تواند استقلال این واحد را تقویت کرده و اثربخشی آن را افزایش دهد (Mohammad et al., 2025). همچنین یافته‌های پژوهشی حاکی از آن است که استقلال حسابرسی داخلی با بهبود کیفیت کنترل‌های داخلی، کاهش ریسک‌های عملیاتی و افزایش اعتماد ذی‌نفعان به گزارش‌های مالی ارتباط مثبت دارد (Borges & Klein, 2023). از این رو، استقلال سازمانی به عنوان یکی از پیش‌نیازهای اساسی موفقیت واحدهای حسابرسی داخلی شناخته می‌شود.

در سال‌های اخیر، توسعه فناوری اطلاعات و تحول دیجیتال نیز ابعاد جدیدی به نقش حسابرسی داخلی افزوده است. استفاده از سیستم‌های اطلاعاتی پیشرفته، تحلیل داده‌ها و فناوری‌های مبتنی بر هوش مصنوعی موجب شده است حسابرسان داخلی بتوانند با دقت و سرعت بیشتری بر ارزیابی ریسک‌ها و کنترل‌ها بپردازند. با این حال، بهره‌گیری اثربخش از این فناوری‌ها نیازمند وجود ساختارهای حمایتی مناسب و استقلال حرفه‌ای کافی است. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که حاکمیت فناوری اطلاعات و استفاده از حسابرسی الکترونیکی می‌تواند به کاهش ریسک حسابرسی و ارتقای کیفیت فرایندهای نظارتی کمک کند (Al-Tae & Flayyih, 2023). علاوه بر این، کیفیت سیستم‌های فناوری اطلاعات و حمایت مدیریت از به‌کارگیری این فناوری‌ها نیز از عوامل مهم مؤثر بر اثربخشی حسابرسی داخلی محسوب می‌شوند (Ahmad et al., 2023).

از سوی دیگر، کیفیت حسابرسی داخلی ارتباط تنگاتنگی با ویژگی‌های حرفه‌ای حسابرسان، سطح دانش تخصصی، تجربه کاری و رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای دارد. مطالعات مختلف نشان داده‌اند که دانش حرفه‌ای حسابرسان و توانایی آنان در مواجهه با وظایف پیچیده، تأثیر معناداری بر کیفیت و اثربخشی حسابرسی دارد (Setyowati et al., 2021). همچنین کیفیت حسابرسی داخلی تحت تأثیر میزان تلاش حسابرسان، فرایندهای اجرایی حسابرسی و کیفیت خروجی‌های ارائه‌شده قرار دارد (Xiao et al., 2020). در همین راستا، شایستگی حرفه‌ای و استقلال حسابرسان از جمله عوامل کلیدی مؤثر بر کیفیت حسابرسی شناخته شده‌اند (Agussalim, 2019).

پژوهشگران همچنین بر نقش حسابرسی داخلی در بهبود نظام‌های کنترل داخلی و کاهش تقلب سازمانی تأکید کرده‌اند. یافته‌ها نشان می‌دهد که حسابرسی داخلی اثربخش می‌تواند از طریق ارزیابی مستمر کنترل‌ها، شناسایی ضعف‌های موجود و ارائه راهکارهای اصلاحی، احتمال وقوع تقلب و سوءاستفاده‌های مالی را کاهش دهد (Irwansyah & Zega, 2023). افزون بر این، کیفیت حسابرسی داخلی می‌تواند بر ادراک ذی‌نفعان نسبت به کیفیت حسابرسی و سطح اطمینان‌بخشی ارائه‌شده تأثیرگذار باشد (Barr-Pulliam et al., 2022). از این منظر، تقویت عوامل مؤثر بر اثربخشی حسابرسی داخلی می‌تواند به بهبود عملکرد کلی نظام راهبری شرکتی منجر شود.

در ادبیات پژوهش، نقش کمیته حسابرسی نیز به عنوان یکی از سازوکارهای مهم حمایت از حسابرسی داخلی مورد توجه قرار گرفته است. وجود کمیته حسابرسی فعال و مستقل می‌تواند زمینه اجرای بهتر توصیه‌های حسابرسان داخلی را فراهم کرده و ارتباط مؤثرتری میان هیئت‌مدیره و واحد حسابرسی داخلی ایجاد کند (Jamei & Jafari, 2020). همچنین تعامل سازنده میان مدیریت، کمیته حسابرسی و واحد حسابرسی داخلی می‌تواند به افزایش استقلال و اثربخشی این واحد کمک نماید (Mehryabzadeh, 2024). علاوه بر این، پژوهش‌ها نشان داده‌اند که کیفیت حسابرسی داخلی تحت تأثیر مجموعه‌ای از عوامل سازمانی، مدیریتی و حرفه‌ای قرار دارد که حمایت مدیریت و استقلال سازمانی در میان آنها از جایگاه ویژه‌ای برخوردارند (Samagaio & Felício, 2023).

همزمان با افزایش انتظارات ذی‌نفعان از نظام‌های راهبری شرکتی، توجه به ابعاد محیطی، اجتماعی و حاکمیتی نیز در حوزه حسابرسی داخلی گسترش یافته است. نظام‌های کنترل داخلی و حسابرسی داخلی نقش مهمی در ارزیابی و نظارت بر عملکرد سازمان در این حوزه‌ها ایفا می‌کنند و می‌توانند به بهبود پاسخگویی و شفافیت سازمانی کمک نمایند (Harasheh & Provasi, 2023). همچنین توسعه سامانه‌های اطلاعات مالی و نرم‌افزارهای حسابداری، ظرفیت‌های جدیدی برای ارتقای کیفیت اطلاعات و کارایی فرایندهای حسابرسی فراهم کرده است (Rahardja et al., 2018). با وجود این تحولات، موفقیت حسابرسی داخلی همچنان به میزان قابل توجهی به حمایت مدیریت و حفظ استقلال سازمانی آن وابسته است.

با وجود اهمیت بالای حسابرسی داخلی و گسترش پژوهش‌های مرتبط با عوامل مؤثر بر کیفیت و اثربخشی آن، همچنان نیاز به بررسی همزمان نقش حمایت مدیریتی و استقلال سازمانی واحد حسابرسی داخلی در بستر شرکت‌های ایرانی احساس می‌شود؛ از این‌رو هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر حمایت مدیریتی و استقلال سازمانی واحد حسابرسی داخلی بر اثربخشی حسابرسی داخلی در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران است.

روش پژوهش و مواد

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی محسوب می‌شود، زیرا نتایج آن می‌تواند به بهبود عملکرد واحدهای حسابرسی داخلی در سازمان‌ها کمک کند. از نظر روش نیز پژوهش از نوع توصیفی-همبستگی و از شاخه مطالعات پیمایشی است. با توجه به اینکه داده‌ها در یک بازه زمانی خاص جمع‌آوری شده‌اند، این پژوهش از نوع مقطعی به شمار می‌رود. هدف اصلی، توصیف شرایط موجود، بررسی روابط بین متغیرها و آزمون فرضیه‌ها برای پاسخ به سؤالات پژوهش بوده است. ابزار اصلی جمع‌آوری داده‌ها، پرسشنامه استاندارد بوده و اطلاعات تکمیلی نیز از آرشیوهای سازمان بورس اوراق بهادار و سایت مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی این سازمان گردآوری شده است.

جامعه آماری پژوهش شامل شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران است که دارای واحد حسابرسی داخلی فعال می‌باشند. برای تعیین نمونه، از روش حذف سیستماتیک استفاده شد؛ به این ترتیب شرکت‌هایی که واحد حسابرسی داخلی فعال و مستقلی نداشتند از نمونه خارج شدند و واحدهای حسابرسی داخلی واجد شرایط به عنوان نمونه نهایی انتخاب گردیدند. این روش اطمینان می‌دهد که نمونه منتخب، نمایانگر شرکت‌هایی باشد که حسابرسی داخلی در آن‌ها به صورت عملیاتی وجود دارد.

داده‌های پژوهش از دو منبع اصلی جمع‌آوری شد: پرسشنامه (به عنوان منبع اصلی) و مدارک و آرشیوهای سازمانی. پرسشنامه در چهار بخش طراحی شده است. بخش اول شامل نامه همراه حاوی توضیح هدف پژوهش، ضرورت همکاری و نحوه پاسخگویی، و همچنین سؤالات عمومی برای جمع‌آوری اطلاعات جمعیت‌شناختی پاسخ‌دهندگان (جنسیت، سن، سطح تحصیلات و سابقه کاری) است. بخش دوم شامل سؤالات تخصصی برای سنجش متغیرهای پژوهش می‌باشد. متغیر وابسته یعنی اثربخشی حسابرسی داخلی با ۱۵ سؤال در طیف لیکرت پنج درجه‌ای (از کاملاً مخالف = ۱ تا کاملاً موافق = ۵) سنجیده شده است.

متغیر وابسته پژوهش، اثربخشی حسابرسی داخلی است که با استفاده از ۱۵ گویه در پرسشنامه اندازه‌گیری شده و تعریف آن بر پایه معیارهایی مانند مطابقت با استانداردهای بین‌المللی حسابرسی داخلی (ISPPIA) و توانایی واحد در دستیابی به اهداف و رضایت ذی‌نفعان استوار است. متغیرهای مستقل پژوهش نیز شامل چهار عامل اصلی هستند: شایستگی کارکنان واحد حسابرسی داخلی که با معیارهای مدرک تحصیلی، مدرک حرفه‌ای و تجربه کاری سنجیده می‌شود؛ ارتباط نزدیک بین حسابرسان داخلی و خارجی که از طریق هماهنگی فعالیت‌ها، نگرش حسابرسان داخلی نسبت به همکاران خارجی و تطابق برنامه‌های حسابرسی اندازه‌گیری شده است؛ حمایت مدیران از حسابرسان داخلی که شامل تعداد گزارش‌های ارائه‌شده به مدیریت، پاسخگویی مدیریت و میزان حمایت مالی است؛ و در نهایت استقلال واحد حسابرسی داخلی که بر اساس سطح استقلال، دسترسی مستقیم به هیئت مدیره و مدیرعامل، عدم تعارض منافع و دسترسی به اطلاعات سایر واحدها ارزیابی می‌گردد.

پرسشنامه مورد استفاده، استاندارد و برگرفته از پژوهش‌های معتبر پیشین (به ویژه عبدالعزیز و گویلیام، ۲۰۱۴) است. روایی آن در مطالعات داخلی و خارجی متعدد تأیید شده و در این پژوهش نیز توسط اساتید گروه حسابداری مورد بازبینی و تأیید قرار گرفت. برای سنجش پایایی، از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که محاسبات آن با نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۸ انجام گردید. مقدار آلفا برای تمامی بخش‌ها بالاتر از ۰/۷۰ به دست آمد که نشان‌دهنده پایایی مناسب پرسشنامه است.

در نهایت، داده‌های جمع‌آوری‌شده در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی تحلیل شدند. بخش آمار توصیفی شامل فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار، جداول و نمودارها بود. در بخش آمار استنباطی، ابتدا آزمون کلموگروف-اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها انجام شد. سپس با توجه به نرمال بودن داده‌ها، از ضریب همبستگی پیرسون با نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۰ و تحلیل مسیر با نرم‌افزار LISREL نسخه ۸/۵ برای آزمون فرضیه‌ها و بررسی روابط ساختاری بین متغیرها استفاده گردید.

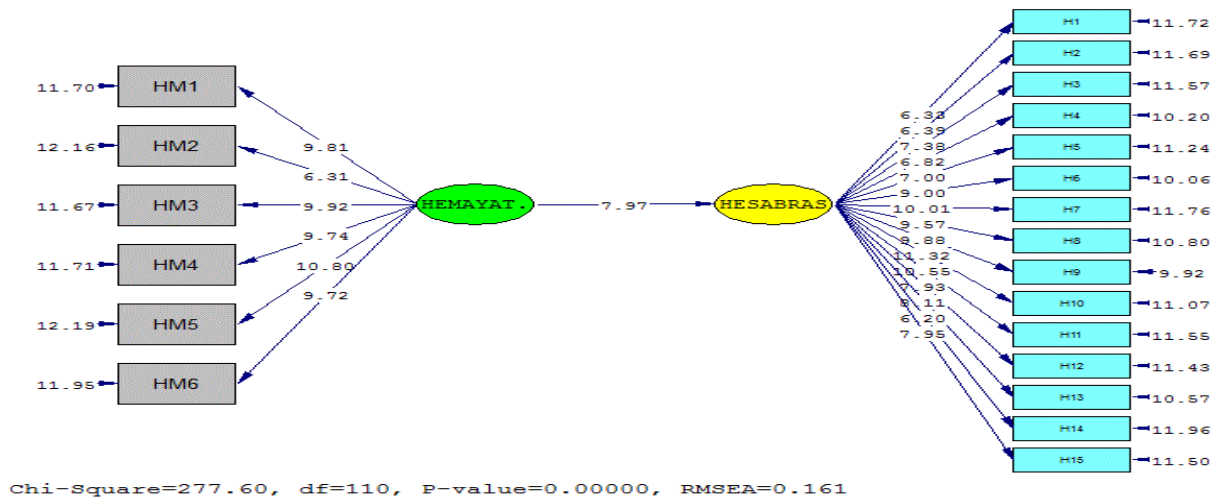
یافته‌ها

ویژگی‌های جمعیت شناختی متغیرهای پژوهش در جدول ۱ آورده شده است:

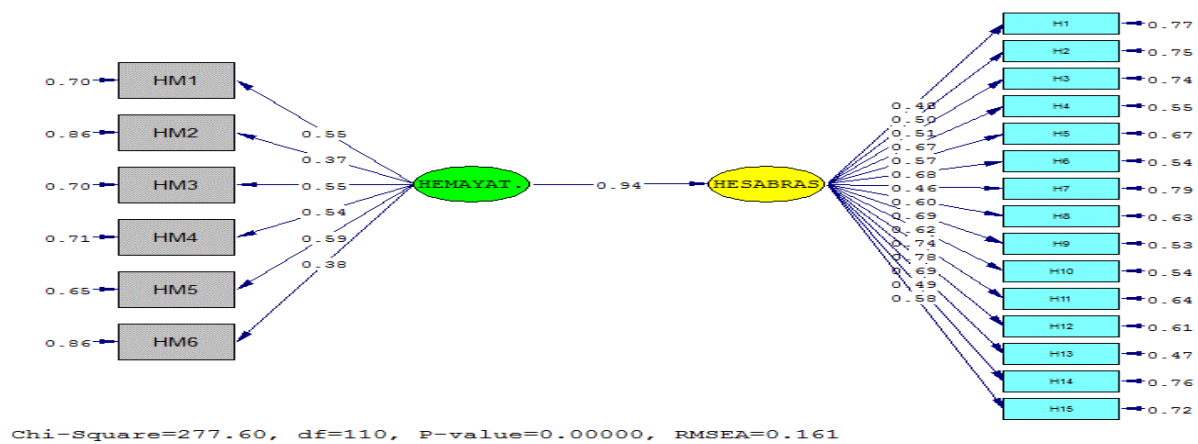
جدول ۱. فراوانی و درصد فراوانی نمونه‌های پژوهش بر اساس جنسیت، سن، تحصیلات و سابقه کار آزمودنی‌ها

جنس	فراوانی	درصد فراوانی
مرد	۵۱	۸۵
زن	۹	۱۵
سن		
۱۸ تا ۲۵ سال	۲۰	۳۳/۳
۲۵ تا ۳۰ سال	۲۹	۴۸/۳
۳۰ تا ۴۰ سال	۷	۱۱/۷
۴۰ تا ۴۵ سال	۴	۶/۷
تحصیلات		
لیسانس	۴۱	۶۸/۳
فوق لیسانس	۱۷	۲۸/۳
دکتری	۲	۳/۴
سابقه کار		
۱ تا ۵ سال	۱۱	۱۸/۳
۵ تا ۱۰ سال	۲۰	۳۳/۳
۱۰ تا ۱۵ سال	۱۲	۲۰
۱۵ تا ۲۰ سال	۱۳	۲۱/۷
بالاتر از ۲۰ سال	۴	۶/۷
کل	۶۰	۱۰۰

همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، از نظر سن، بیشترین فراوانی مربوط به گروه سنی ۲۵ تا ۳۰ سال با ۲۹ نفر (۴۸/۳ درصد) است. پس از آن گروه سنی ۱۸ تا ۲۵ سال با ۲۰ نفر (۳۳/۳ درصد) قرار دارد. گروه‌های سنی ۳۰ تا ۴۰ سال (۱۱/۷ درصد)، ۴۰ تا ۴۵ سال (۶/۷ درصد) نیز در نمونه حضور داشتند. این توزیع نشان می‌دهد که بیشتر پاسخ‌دهندگان در رده سنی جوان و میانسال اولیه قرار دارند. به لحاظ سطح تحصیلات، اکثریت پاسخ‌دهندگان دارای مدرک لیسانس هستند (۴۱ نفر معادل ۶۸/۳ درصد). تعداد ۱۷ نفر (۲۸/۳ درصد) دارای مدرک فوق لیسانس و تنها ۲ نفر (۳/۴ درصد) دارای مدرک دکتری می‌باشند. این ترکیب نشان‌دهنده آن است که نیروی انسانی شاغل در واحدهای حسابداری داخلی عمدتاً از فارغ‌التحصیلان مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد تشکیل شده است. بررسی سابقه کاری پاسخ‌دهندگان نیز حاکی از آن است که بیشترین تعداد (۲۰ نفر معادل ۳۳/۳ درصد) دارای سابقه کاری بین ۵ تا ۱۰ سال هستند. پس از آن، گروه دارای سابقه ۱۵ تا ۲۰ سال با ۱۳ نفر (۲۱/۷ درصد) و گروه ۱۰ تا ۱۵ سال با ۱۲ نفر (۲۰ درصد) قرار دارند. تنها ۴ نفر (۶/۷ درصد) دارای سابقه کاری بیش از ۲۰ سال بودند. این توزیع نشان می‌دهد که بیشتر افراد مورد مطالعه دارای تجربه کاری نسبتاً مناسب و میان‌مدت در حوزه حسابداری و امور مالی هستند.

شکل ۱. اثر حمایت مدیران از حسابرسی داخلی بر اثربخشی حسابرسی داخلی در حالت معناداری

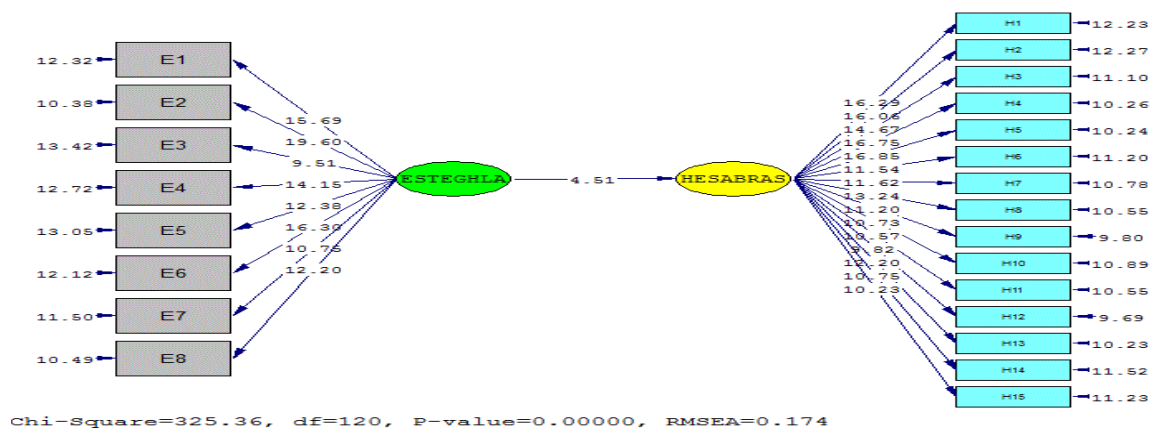
شکل ۲. اثر حمایت مدیران از حسابرسی داخلی بر اثربخشی حسابرسی داخلی در حالت استاندارد

نتایج شکل (۲) نشان می‌دهد که حمایت مدیران از واحد حسابرسی داخلی بر اثربخشی حسابرسی داخلی (۰/۹۴) اثر معناداری دارد.

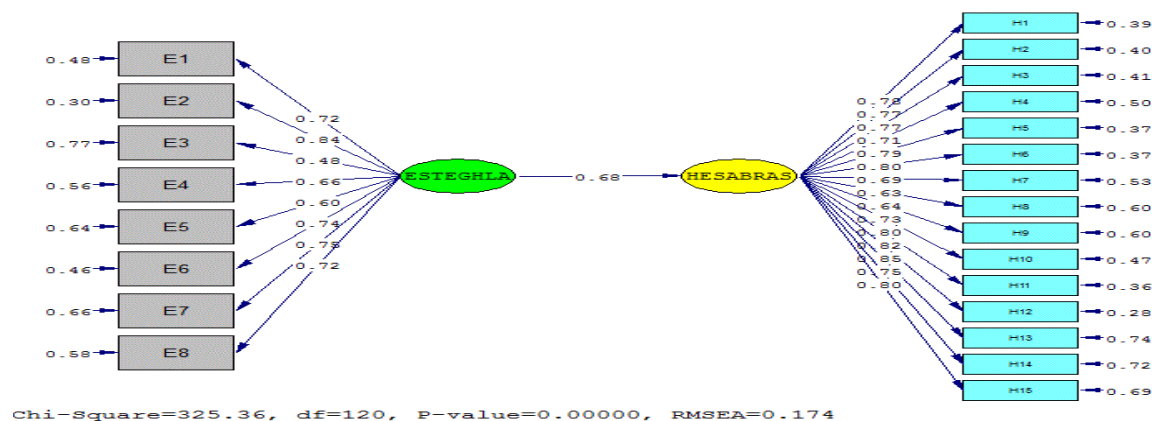
جدول ۲. شاخص‌های برازش مدل پژوهش

شاخص	مقدار	مقدار مطلوب	وضعیت
خی دو نسبی	(χ^2)	۲/۸۹	کمتر از ۵
شاخص میانگین مجذور پس ماندها	(RMR)	۰/۰۵	کمتر از ۰/۰۵
شاخص تعدیل برازندگی	(AGFI)	۰/۹۲	بیشتر از ۰/۹
شاخص برازندگی	(GFI)	۰/۹۰	بیشتر از ۰/۹
شاخص برازندگی نسبی	(RFI)	۰/۹۱	بیشتر از ۰/۹
شاخص برازندگی فزاینده	(IFI)	۰/۹۵	بیشتر از ۰/۹
شاخص برازندگی تطبیقی	(CFI)	۰/۹۵	بیشتر از ۰/۹
شاخص نرمال نشده برازندگی	(NNFI)	۰/۹۵	بیشتر از ۰/۹
شاخص نرمال شده برازندگی	(NFI)	۰/۹۲	بیشتر از ۰/۹
ریشه دوم واریانس خطای تقریب	(RMSEA)	۰/۰۷	کمتر از ۰/۱

نتایج جدول ۲، گویای این مطلب است که شاخص‌های نسبت خی دو برابر با ۲/۸۹، شاخص برازش مطلق RMR کمتر از ۰/۰۵، GFI، AGFI مساوی یا بیشتر از ۰/۹۰ و شاخص‌های برازش تطبیقی RFI، NNFI، NFI و IFI مساوی یا بیشتر از ۰/۹۰ و همچنین شاخص RMSEA برابر با ۰/۱۶ است که نشان می‌دهد برازش مدل در حد نسبتاً مناسبی قرار دارد. و از آنجایی که مقدار معناداری مسیر حمایت مدیریت بر اثربخشی حسابرسی داخلی در بازه ۱/۹۶- و ۱/۹۶ قرار نگرفته است، لذا می‌توان به این نتیجه رسید که حمایت مدیریت بر اثربخشی حسابرسی داخلی اثر معناداری دارد. به بیانی دیگر فرض صفر رد و فرض پژوهش تأیید گردید. بنابراین نتیجه به ازای یک واحد تغییر در حمایت مدیریت، $\beta = ۰/۹۴$ واحد تغییر در متغیر اثربخشی حسابرسی داخلی به وجود می‌آید.

شکل ۳. اثر استقلال واحد حسابرسی داخلی بر اثربخشی حسابرسی داخلی در حالت معناداری

شکل ۴. اثر استقلال واحد حسابرسی داخلی بر اثربخشی حسابرسی داخلی در حالت استاندارد

جدول ۳. شاخص‌های برازش مدل پژوهش

شاخص	مقدار	مقدار مطلوب	وضعیت
خی دو نسبی	(χ^2)	کمتر از ۵	مطلوب
شاخص میانگین مجذور پس ماندها	(RMR)	کمتر از ۰/۰۵	مطلوب
شاخص تعدیل برازندگی	(AGFI)	بیشتر از ۰/۹	مطلوب
شاخص برازندگی	(GFI)	بیشتر از ۰/۹	مطلوب
شاخص برازندگی نسبی	(RFI)	بیشتر از ۰/۹	مطلوب
شاخص برازندگی فزاینده	(IFI)	بیشتر از ۰/۹	مطلوب
شاخص برازندگی تطبیقی	(CFI)	بیشتر از ۰/۹	مطلوب
شاخص نرمال نشده برازندگی	(NNFI)	بیشتر از ۰/۹	مطلوب
شاخص نرمال شده برازندگی	(NFI)	بیشتر از ۰/۹	مطلوب
ریشه دوم واریانس خطای تقریب	(RMSEA)	کمتر از ۰/۱	مطلوب

نتایج شکل ۴ نشان می‌دهد که استقلال واحد حسابرسی داخلی بر اثربخشی حسابرسی داخلی (۰/۶۸) اثر معناداری دارد. نتایج جدول ۳، گویای این مطلب است که شاخص‌های نسبت خی دو برابر با ۳/۱۶، شاخص برازش مطلق RMR کمتر از ۰/۰۵، GFI، AGFI مساوی یا بیشتر از ۰/۹۰ و شاخص‌های برازش تطبیقی CFI و IFI، NFI، NNFI، RFI مساوی یا بیشتر از ۰/۹۰ و شاخص RMSEA کمتر از ۰/۱ در حد مطلوبی قرار دارند بدین معنی که مدل پژوهش حاضر دارای برازش مطلوبی است و ساختار عاملی در نظر گرفته شده برای آن قابل قبول است و به عبارتی داده‌های حاصل از پژوهش مدل نظری پژوهش را حمایت و تایید می‌کنند. و از آنجایی که مقدار معناداری مسیر استقلال واحد حسابرسی داخلی بر اثربخشی حسابرسی داخلی در بازه ۱/۹۶- و ۱/۹۶ قرار نگرفته است، لذا می‌توان به این نتیجه رسید که استقلال واحد حسابرسی داخلی بر اثربخشی حسابرسی داخلی اثر معناداری دارد. به بیانی دیگر فرض صفر رد و فرض پژوهش تأیید گردید. بنابراین نتیجه به ازای یک واحد تغییر در استقلال واحد حسابرسی داخلی، $\beta = 0.68$ واحد تغییر در متغیر اثربخشی حسابرسی داخلی به وجود می‌آید.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر حمایت مدیریتی و استقلال سازمانی واحد حسابرسی داخلی بر اثربخشی حسابرسی داخلی در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران انجام شد. نتایج حاصل از تحلیل مدل ساختاری نشان داد که حمایت مدیریتی تأثیر مثبت و معناداری بر اثربخشی حسابرسی داخلی دارد و از میان متغیرهای مورد بررسی، قوی‌ترین عامل پیش‌بینی‌کننده اثربخشی حسابرسی داخلی محسوب می‌شود. همچنین نتایج پژوهش نشان داد که استقلال سازمانی واحد حسابرسی داخلی نیز اثر مثبت و معناداری بر اثربخشی حسابرسی داخلی دارد. این یافته‌ها بیانگر آن است که اثربخشی حسابرسی داخلی نه تنها تحت تأثیر ویژگی‌های حرفه‌ای حسابرسان و ساختارهای فنی قرار دارد، بلکه به میزان زیادی وابسته به شرایط سازمانی و مدیریتی حاکم بر محیط فعالیت این واحد است.

نتیجه نخست پژوهش نشان داد که حمایت مدیریتی اثر مثبت و معناداری بر اثربخشی حسابرسی داخلی دارد. این یافته نشان می‌دهد هرچه مدیران ارشد سازمان حمایت بیشتری از فعالیت‌های واحد حسابرسی داخلی به عمل آورند، این واحد قادر خواهد بود وظایف خود را با کیفیت و کارایی بیشتری انجام دهد. حمایت مدیریتی می‌تواند در قالب تأمین منابع مالی و انسانی، ایجاد دسترسی مناسب به اطلاعات، مشارکت در اجرای توصیه‌های حسابرسی و تقویت جایگاه سازمانی واحد حسابرسی داخلی نمود پیدا کند. زمانی که مدیریت ارشد اهمیت حسابرسی داخلی را درک کرده و آن را به عنوان ابزاری راهبردی برای بهبود عملکرد سازمان تلقی نماید، زمینه لازم برای افزایش اثربخشی این واحد فراهم می‌شود. در چنین شرایطی، حسابرسان داخلی از حمایت کافی برای اجرای مأموریت‌های خود برخوردار بوده و می‌توانند با اطمینان بیشتری به شناسایی نقاط ضعف، ارزیابی ریسک‌ها و ارائه پیشنهادهای اصلاحی بپردازند.

یافته مذکور با نتایج پژوهش‌های پیشین همسو است. پژوهش (Madawaki et al., 2022) نشان داد که حمایت مدیریت ارشد نقش تعدیل‌کننده و تقویت‌کننده‌ای در ارتباط بین فعالیت‌های حسابرسی داخلی و کیفیت گزارشگری مالی دارد و سازمان‌هایی که از حمایت مدیریتی بیشتری برخوردارند، عملکرد مطلوب‌تری در حوزه حسابرسی داخلی نشان می‌دهند. همچنین نتایج مطالعه (Alzeban, 2022) بیانگر آن بود که ویژگی‌های مدیرعامل و میزان حمایت وی از واحد حسابرسی داخلی تأثیر مستقیمی بر عملکرد سازمان و اثربخشی فرایندهای حسابرسی دارد. یافته‌های پژوهش حاضر با نتایج (Ahmad et al., 2023) نیز همخوانی دارد؛ آنان دریافتند که حمایت مدیریت نه تنها مستقیماً بر اثربخشی حسابرسی داخلی اثرگذار است، بلکه می‌تواند نقش مهمی در بهره‌برداری مؤثر از فناوری اطلاعات و ارتقای عملکرد حسابرسی ایفا کند. افزون بر این، نتایج پژوهش حاضر از منظر نظری با یافته‌های (Kravariti et al., 2023) نیز قابل تبیین است. این پژوهش نشان داد که حمایت سازمانی و مدیریتی از کارکنان، زمینه رشد قابلیت‌های حرفه‌ای و بهبود عملکرد آنان را فراهم می‌آورد. از آنجا که حسابرسان داخلی نیز بخشی از سرمایه انسانی سازمان محسوب می‌شوند، دریافت حمایت مدیریتی می‌تواند انگیزش، تعهد سازمانی و کیفیت عملکرد آنان را افزایش دهد.

از منظر تئوریک، می‌توان این یافته را با نظریه حمایت سازمانی و نظریه نمایندگی تبیین کرد. بر اساس نظریه حمایت سازمانی، زمانی که کارکنان احساس کنند سازمان و مدیران ارشد برای فعالیت‌های آنان ارزش قائل هستند، تعهد و انگیزه بیشتری برای ایفای مؤثر وظایف خود خواهند داشت. در حوزه حسابرسی داخلی نیز حمایت مدیریت موجب

افزایش اعتماد به نفس حرفه‌ای حسابرسان، بهبود تعاملات سازمانی و افزایش اثربخشی آنان می‌شود. همچنین براساس نظریه نمایندگی، حسابرسی داخلی به عنوان سازوکاری برای کاهش تضاد منافع میان مالکان و مدیران عمل می‌کند و حمایت مدیریت از این سازوکار می‌تواند موجب ارتقای کیفیت نظارت و کاهش هزینه‌های نمایندگی گردد.

نتیجه دوم پژوهش نشان داد که استقلال سازمانی واحد حسابرسی داخلی تأثیر مثبت و معناداری بر اثربخشی حسابرسی داخلی دارد. این یافته بیانگر آن است که هرچه حسابرسان داخلی از آزادی عمل بیشتری در انجام وظایف خود برخوردار باشند و بتوانند بدون فشارهای مدیریتی یا ملاحظات سازمانی به ارزیابی فرایندها بپردازند، کیفیت و اثربخشی فعالیت‌های آنان افزایش خواهد یافت. استقلال سازمانی موجب می‌شود حسابرسان داخلی بتوانند یافته‌های خود را به صورت بی‌طرفانه گزارش کنند، ریسک‌ها را واقع‌بینانه ارزیابی نمایند و پیشنهادهای اصلاحی مؤثرتری ارائه دهند. در مقابل، محدود شدن استقلال واحد حسابرسی داخلی می‌تواند منجر به خودسانسوری، کاهش کیفیت گزارش‌ها و تضعیف نقش نظارتی این واحد شود.

این یافته با بخش قابل توجهی از ادبیات پژوهش همسو است. پژوهش (Mehryabzadeh, 2024) نشان داد که استقلال و بی‌طرفی حسابرسی داخلی تحت تأثیر جایگاه سازمانی این واحد قرار دارد و هرچه ارتباط حسابرسی داخلی با کمیته حسابرسی و هیئت‌مدیره تقویت شود، سطح استقلال و اثربخشی آن افزایش می‌یابد. همچنین نتایج مطالعه (Borges & Klein, 2023) نشان داد که مدیران ارشد و اعضای واحدهای حسابرسی داخلی، استقلال را یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های کیفیت حسابرسی داخلی می‌دانند. یافته‌های پژوهش حاضر همچنین با نتایج (Mohammad et al., 2025) همخوانی دارد که نشان داد عوامل حاکمیت حسابرسی داخلی نقش مهمی در پذیرش حسابرسی مبتنی بر ریسک و افزایش کارایی فعالیت‌های حسابرسی ایفا می‌کنند. علاوه بر این، نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های (Ganji et al., 2023) نیز همسو است؛ آنان گزارش کردند که عوامل پیشایندهی مرتبط با ساختار و جایگاه حسابرسی داخلی تأثیر معناداری بر اثربخشی و کیفیت حسابرسی داخلی دارند.

تأثیر مثبت استقلال سازمانی بر اثربخشی حسابرسی داخلی را می‌توان با اصول حرفه‌ای حسابرسی نیز تبیین کرد. استقلال یکی از مهم‌ترین اصول بنیادی حرفه حسابرسی محسوب می‌شود و فقدان آن می‌تواند اعتبار نتایج حسابرسی را زیر سؤال ببرد. زمانی که حسابرسان داخلی به طور مستقیم به هیئت‌مدیره یا کمیته حسابرسی گزارش می‌دهند و از مداخله مدیران اجرایی مصون هستند، می‌توانند ارزیابی‌های دقیق‌تر و عینی‌تری انجام دهند. این موضوع نه تنها موجب افزایش کیفیت گزارش‌های حسابرسی می‌شود، بلکه اعتماد ذی‌نفعان به نتایج حسابرسی را نیز تقویت می‌کند.

یافته‌های پژوهش حاضر همچنین در چارچوب مطالعات مربوط به کیفیت حسابرسی قابل تفسیر است. پژوهش (Samagaio & Felício, 2023) نشان داد که کیفیت حسابرسی داخلی تحت تأثیر مجموعه‌ای از عوامل ساختاری، مدیریتی و حرفه‌ای قرار دارد. در این میان، حمایت مدیریت و استقلال سازمانی از مهم‌ترین عوامل تعیین‌کننده کیفیت و اثربخشی حسابرسی داخلی محسوب می‌شوند. نتایج (Agussalim, 2019) نیز بیانگر آن است که استقلال حسابرسان در کنار صلاحیت حرفه‌ای آنان، نقش تعیین‌کننده‌ای در کیفیت حسابرسی دارد. همچنین یافته‌های (Setyowati et al., 2021) نشان داد که دانش حرفه‌ای و رعایت اصول اخلاقی حسابرسان در شرایط پیچیده می‌تواند کیفیت حسابرسی را ارتقا دهد؛ اما بهره‌برداری از این قابلیت‌ها مستلزم وجود محیطی مستقل و حمایت‌کننده است.

از سوی دیگر، یافته‌های پژوهش حاضر با مطالعات مرتبط با کنترل‌های داخلی و حاکمیت شرکتی نیز همسو است. پژوهش (Irwansyah & Zega, 2023) نشان داد که نقش حسابرسی داخلی و اثربخشی کنترل‌های داخلی تأثیر معناداری بر کاهش تقلب سازمانی دارد. همچنین (Harasheh & Provassi, 2023) بر اهمیت نظام‌های اطمینان‌بخشی و کنترل داخلی در ارتقای پاسخگویی و شفافیت سازمانی تأکید کردند. در چنین شرایطی، استقلال و حمایت مدیریتی به عنوان دو عامل کلیدی می‌توانند زمینه لازم برای ایفای مؤثر نقش حسابرسی داخلی در تقویت کنترل‌های داخلی و مدیریت ریسک را فراهم کنند.

یافته‌های این پژوهش همچنین با مطالعات انجام‌شده در زمینه کمیته حسابرسی و کیفیت گزارشگری مالی قابل مقایسه است. نتایج (Jamei & Jafari, 2020) نشان داد که ویژگی‌های کمیته حسابرسی در اجرای توصیه‌های حسابرسی داخلی نقش مهمی دارد. از آنجا که کمیته حسابرسی یکی از مهم‌ترین نهادهای حامی استقلال حسابرسی داخلی محسوب می‌شود، می‌توان انتظار داشت تقویت این نهاد موجب افزایش اثربخشی حسابرسی داخلی شود. همچنین نتایج (Barr-Pulliam et al., 2022) نشان داد که کیفیت

کنترل‌های داخلی و استفاده از ابزارهای تحلیلی در فرایند حسابرسی می‌تواند ادراک ذی‌نفعان از کیفیت حسابرسی را ارتقا دهد. این موضوع بیانگر آن است که حمایت سازمانی و استقلال حرفه‌ای می‌توانند زمینه بهره‌برداری مؤثر از فناوری‌ها و ابزارهای نوین حسابرسی را فراهم آورند.

همچنین نتایج پژوهش حاضر را می‌توان در پرتو تحولات فناوری اطلاعات و دیجیتالی شدن فرایندهای حسابرسی تفسیر کرد. پژوهش (Al-Tae & Flayyih, 2023) نشان داد که حسابرسی الکترونیکی مبتنی بر حاکمیت فناوری اطلاعات می‌تواند ریسک حسابرسی را کاهش دهد و کیفیت فرایندهای نظارتی را ارتقا بخشد. افزون بر این، توسعه سامانه‌های اطلاعاتی و نرم‌افزارهای حسابداری که توسط (Rahardja et al., 2018) مورد تأکید قرار گرفته‌اند، فرصت‌های جدیدی برای ارتقای کیفیت حسابرسی فراهم کرده‌اند. با این حال، استفاده اثربخش از این ظرفیت‌ها نیازمند وجود حمایت مدیریتی و استقلال سازمانی کافی است تا حسابرسان بتوانند از فناوری‌های نوین در راستای اهداف حرفه‌ای خود بهره‌برداری کنند.

در مجموع، یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که حمایت مدیریتی و استقلال سازمانی دو رکن اساسی در ارتقای اثربخشی حسابرسی داخلی هستند. سازمان‌هایی که موفق به ایجاد محیطی حمایتی و مستقل برای واحد حسابرسی داخلی می‌شوند، می‌توانند از مزایای متعددی همچون بهبود کنترل‌های داخلی، ارتقای کیفیت گزارشگری مالی، کاهش ریسک‌های سازمانی، افزایش شفافیت و تقویت نظام راهبری شرکتی بهره‌مند شوند. بنابراین، توجه همزمان به این دو عامل می‌تواند نقش مهمی در توسعه عملکرد حرفه‌ای واحدهای حسابرسی داخلی و افزایش ارزش‌آفرینی آنها برای سازمان داشته باشد.

پژوهش حاضر همانند سایر مطالعات تجربی با محدودیت‌هایی همراه بود. نخست اینکه داده‌های پژوهش از طریق پرسشنامه و بر مبنای ادراک پاسخ‌دهندگان جمع‌آوری شد؛ بنابراین احتمال وجود سوگیری پاسخ یا تفاوت در برداشت افراد از مفاهیم مورد سنجش وجود دارد. دوم آنکه جامعه آماری پژوهش محدود به شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران بود و از این رو تعمیم نتایج به سایر سازمان‌ها و صنایع باید با احتیاط صورت گیرد. همچنین استفاده از طرح مقطعی امکان بررسی تغییرات متغیرها در طول زمان را فراهم نمی‌سازد و روابط مشاهده‌شده لزوماً بیانگر روابط علیّ قطعی نیستند.

پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های آینده نقش سایر عوامل سازمانی مؤثر بر اثربخشی حسابرسی داخلی از جمله فرهنگ سازمانی، سبک رهبری، بلوغ حاکمیت شرکتی و قابلیت‌های فناوری اطلاعات را مورد بررسی قرار دهند. همچنین انجام مطالعات مقایسه‌ای میان صنایع مختلف و سازمان‌های دولتی و خصوصی می‌تواند به درک بهتر عوامل مؤثر بر عملکرد حسابرسی داخلی کمک کند. استفاده از طرح‌های طولی و روش‌های ترکیبی کمی و کیفی نیز می‌تواند ابعاد عمیق‌تر روابط میان حمایت مدیریتی، استقلال سازمانی و اثربخشی حسابرسی داخلی را آشکار سازد.

به مدیران سازمان‌ها توصیه می‌شود با تخصیص منابع کافی، تقویت ارتباط مستقیم واحد حسابرسی داخلی با هیئت‌مدیره و حمایت از اجرای پیشنهادهای حسابرسی، زمینه ارتقای اثربخشی این واحد را فراهم آورند. همچنین لازم است ساختارهای سازمانی به گونه‌ای طراحی شوند که استقلال حرفه‌ای حسابرسان داخلی حفظ شود و امکان گزارش‌دهی آزادانه و بی‌طرفانه برای آنان فراهم باشد. ایجاد کمیته‌های حسابرسی فعال، توسعه آموزش‌های حرفه‌ای، بهره‌گیری از فناوری‌های نوین حسابرسی و تقویت فرهنگ پاسخگویی و شفافیت سازمانی نیز می‌تواند نقش مهمی در افزایش اثربخشی حسابرسی داخلی ایفا کند.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

تشکر و قدردانی

از تمامی کسانی که در طی مراحل این پژوهش به ما یاری رساندند تشکر و قدردانی می‌گردد.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ گونه تضاد منافع وجود ندارد.

حمایت مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

موازن اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازن و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

References

- Agussalim. (2019). Auditor Competence, Independence and Their Influence on Audit Quality: Empirical Study at Public Accountant Office of Padang.
- Ahmad, A. Y. A. B., Atta, A. A. M. B., Alawawdeh, H. A., Aljundi, N. A., Morshed, A., Dahbour, S. A., & Alqaraleh, M. H. (2023). The Effect of System Quality and User Quality of Information Technology on Internal Audit Effectiveness in Jordan, and the Moderating Effect of Management Support. *Applied Mathematics*, 17(5), 859-866.
- Al-Taei, S. H. H., & Flayyih, H. H. (2023). Impact of the Electronic Internal Auditing Based on IT Governance to Reduce Auditing Risk. *Corporate Governance and Organizational Behavior Review*, 7(1), 94-100.
- Alzeban, A. (2022). CEO Characteristics, Management Support for Internal Audit and Corporate Performance: An Analysis of Listed Malaysian Companies. *Managerial Auditing Journal*, 37(1), 102-128.
- Barkhordar, K., Nazemi, A., & Namazi, N. (2021). Examining the Factors Affecting Internal Audit Effectiveness and Evaluating the Role of Internal Audit in Risk Management and Internal Controls of Bank Keshavarzi. *Professional Auditing Research*, 2(1), 5-33.
- Barr-Pulliam, D., Brown-Liburd, H. L., & Sanderson, K. A. (2022). The Effects of the Internal Control Opinion and Use of Audit Data Analytics on Perceptions of Audit Quality, Assurance, and Auditor Negligence. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 41(1), 25-48.
- Borges, G., & Klein, L. L. (2023). Quality of Internal Auditing in Federal Educational Institutions: An Analysis of the Perception of Internal Audit Members and Senior Management. *Managerial Auditing Journal*, 38(7), 1141-1161.
- Ganji, H., Hosseini, S. R., Rouzban, M., Mohammadzadeh, S., & Nami Fard Tehrani, N. (2023). The Effect of Antecedents and Consequences of Internal Audit Effectiveness on Internal Audit Quality. *Judgment and Decision Making in Accounting*, 5(1), 107-138.
- Harasheh, M., & Provasi, R. (2023). A Need for Assurance: Do Internal Control Systems Integrate Environmental, Social, and Governance Factors? *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 30(1), 384-401.
- Irwansyah, I., & Zega, W. (2023). The Influence of Good Corporate Governance, the Role of Internal Audit, the Effectiveness of Internal Controls and the Appropriateness of Compensation on Fraud Trends. *International Business and Accounting Research Journal*, 7(1), 37-51.
- Jamei, R., & Jafari, S. (2020). The Effect of Audit Committee Characteristics on the Implementation of Internal Audit Recommendations in Companies Listed on the Tehran Stock Exchange. *Accounting and Auditing Studies Quarterly*, 33(11), 57-74.
- Kravariti, F., Tasoulis, K., Scullion, H., & Alali, M. K. (2023). Talent Management and Performance in the Public Sector: The Role of Organisational and Line Managerial Support for Development. *The International Journal of Human Resource Management*, 34(9), 1782-1807.
- Madawaki, A., Ahmi, A., & Ahmad, H. N. (2022). Internal Audit Functions, Financial Reporting Quality and Moderating Effect of Senior Management Support. *Meditari Accountancy Research*, 30(2), 342-372.
- Mehryabzadeh, A. (2024). Examining the Relationship between the Audit Committee and the Use of Internal Audit in a Managerial Educational Role and Its Effect on Internal Audit Independence and Objectivity. *New Approaches in Management and Accounting*, 11(92), 1170-1191.
- Mohammad, A. A. S., Shelash, S. I., Saber, I. T., Vasudevan, A., Darwazeh, R. N., Almajali, R., & Fei, Z. (2025). Internal Audit Governance Factors and Their Effect on the Risk-Based Auditing Adoption of Commercial Banks in Jordan. *Data and Metadata*, 4, 464-464.
- Rahardja, Q., Aini, Q., & Hardini, M. (2018). Penerapan Software Akuntansi Online Sebagai Penunjang Pencatatan Laporan Keuangan. *SISFOTENIKA*, 8(2), 176-187.
- Samagaio, A., & Felício, T. (2023). The Determinants of Internal Audit Quality. *European Journal of Management and Business Economics*, 32(4), 417-435.
- Setyowati, W., Kurniawan, P., Mardiansyah, A., Harahap, E., & Lutfiani, N. (2021). The Role of Duty Complexity as a Moderation of the Influence Auditor's Professional Knowledge and Ethics on Audit Quality. *Aptisi Transactions on Management (Atm)*, 5, 20-29. <https://doi.org/10.33050/atm.v5i1.1483>

Xiao, T., Geng, C., & Yuan, C. (2020). How Audit Effort Affects Audit Quality: An Audit Process and Audit Output Perspective. *China Journal of Accounting Research*, 13. <https://doi.org/10.1016/j.cjar.2020.02.002>